

Informacja
z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego „Pałuki”
w Żninie
według stanu na 31.12.2019 roku

Żnin, lipiec 2020 r.

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa sporządzenia informacji

Niniejsza informacja została opracowana w celu realizacji „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym ‘Pałuki’ w Żninie” wprowadzonej Uchwałą Zarządu nr 5/24/2020 z dnia 16/17.04.2020 r., zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 6/3/RN/2020 z dnia 29.04.2020 r. oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego CRR), stanowiącego podstawę prawną na dzień sporządzenia niniejszej informacji, tj. na 31 grudnia 2019 r.

Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego „Pałuki” w Żninie wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe przedstawione w niniejszym opracowaniu wyrażone są w pełnych złotych. Ewentualne różnice w sumach i udziałach wynikają z zaokrągleń kwot oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

1.2. Informacje ogólne

Niniejsze opracowanie prezentowane jest za okres od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. i dotyczy **Banku Spółdzielczego „Pałuki” w Żninie**, z siedzibą w Żninie przy ulicy 700-lecia 41, wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000049730, Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON **000495651**.

Bank Spółdzielczy ‘Pałuki’ w Żninie na dzień 31.12.2019 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

W 2019 roku Bank prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- Centrala Banku i Oddział w Żninie, ul. 700 – lecia 41,
- Oddział w Łabiszynie, ul. Sienkiewicz 5,
- Oddział w Gąsawie, ul. Jeziorna 6,
- Filia o/Żnin, ul. Śniadeckich 19,
- Punkt Kasowy w Żninie, ul. 1000 – lecia 3.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Bank Spółdzielczy ‘Pałuki’ w Żninie zrzeszony jest w SGB – Banku Spółka akcyjna w Poznaniu na podstawie umowie Zrzeszenia.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do

których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

2.1. Cele strategiczne dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym ‘Pałuki’ w Żninie”.

Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- a) strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem, podział zadań na trzy linie obrony;
- b) zadania organów Banku, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem;
- c) schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku;
- d) ogólne zasady identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka, w tym zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- e) ogólne zasady monitorowania i kontroli ryzyka;
- f) organizację systemu informacji zarządczej;
- g) cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku i ogólnie sposób ich realizacji;
- h) generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka – apetyt na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzonej przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Do ryzyk istotnych w 2019 r. Bank zaliczył:

1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5 %;
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33 %;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny

wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;

- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 150 % funduszy własnych Banku;
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;
- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;
- budowę, weryfikację i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 85 % ich udziału w portfelu kredytowym.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 4 % ich udziału w portfelu kredytowym.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- racjonalizację kosztów;
- zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;

- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 65 % pasywów ogółem;
- Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- realizowanie ww. strategii finansowania;
- utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwałe przez depozyty powiększone o fundusze własne;

- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej lecz nie więcej niż -30 % annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz -6,0 % annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 0,20 % sumy bilansowej;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;

- prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6) Ryzyko kapitałowe

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - kapitał regulacyjny,
 - kapitał wewnętrzny;
- współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
 - współczynnik kapitału Tier I – 6%,
 - łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa w ust.1 na poziomie:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier I - 10%;
- współczynnik kapitału Tier I - 11,5%;
- łączny współczynnik kapitałowy - 14,5%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny oraz bufor ryzyka systemowego. (wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% do czasu zmiany jego poziomu przez MF w drodze Rozporządzenia).

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału TIER I oraz współczynnika kapitału podstawowego TIER I na poziomie, o którym mowa powyżej;
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 85 %; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9,41 %;
- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowany stanowił min 96 % funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 85 % nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby

umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla współczynników kapitałowych;

- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

7) Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank,

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- systematyczne podnoszenie kompetencji stanowiska ds. ryzyka braku zgodności.

8) Ryzyko inwestycji

Podstawowym celem strategicznym Banku, w zakresie zagospodarowywania nadwyżek środków jest ich lokowanie w Banku Zrzeszającym; niemniej jednak, w wyniku zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego, Bank dopuszcza możliwość inwestowania nadwyżek środków w następujące instrumenty finansowe:

- bony pieniężne;
- obligacje Skarbu Państwa;
- obligacje korporacyjne;
- obligacje komunalne;
- jednostki uczestnictwa;
- certyfikaty inwestycyjne;
- akcje i udziały, inne;

Instrumenty finansowe nie obejmują papierów wartościowych, w które Bank zainwestował w innym celu niż osiągnięcia korzyści finansowych, w tym w szczególności akcji i bankowych papierów wartościowych SGB-Banku S.A. oraz udziałów w Spółdzielni

2.2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem.

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:

- a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)”);
- b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w ust. 1:
 - 1) pkt 1) funkcjonują następujące jednostki / komórki organizacyjne, które sprawują funkcje realizujące zadania operacyjne, a mianowicie:
 - a) Zespół Finansowo – Księgowy,
 - b) pracownicy Oddziałów Banku,
 - c) Komórka analityków kredytowych i windykacji,
 - d) Stanowisko obsługi informatycznej.
 - 2) pkt 2) lit. a) funkcjonuje:
 - a) Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych (ZAiRB), który jest komórką:
 - monitorującą ryzyka uznane przez Bank za istotne (poza ryzykiem braku zgodności),
 - monitorującą indywidualnie i portfelowe ryzyko kredytowe;
 - b) Inspektor Ochrony Danych;
 - 3) pkt 2) lit. b) funkcjonuje stanowisko ds. ryzyka braku zgodności przy Zespole organizacyjno - administracyjnym.
4. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa w poniżej, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a);
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość (poprzez zatwierdzenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka istotnego, w których to zasadach są określane limity).

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja (szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczy określa odrębna regulacja).

Nadzór nad wszystkimi ryzykami istotnymi występującymi w Banku sprawuje Prezes Zarządu. Do ryzyk istotnych Bank zalicza:

1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego; któremu podlega Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych (komórka monitorująca portfelowe i indywidualne ryzyko kredytowe).
- 2) Wiceprezes ds. Handlowych w zakresie nadzoru nad działalnością handlową (sprzedaż kredytów), któremu podlegają Oddziały Banku.
- 3) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad analizami kredytowymi, któremu podlega Komórka analityków kredytowych i windykacji.

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych,
 - kontrola realizacji celów strategicznych,
 - monitorowanie i kontrola stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów.

Monitorowaniem i raportowaniem ryzyka kredytowego w zakresie indywidualnego i portfelowego ryzyka kredytowego zajmuje się Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

2) **Ryzyko operacyjne**

Za monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Bankach zadań z zakresu tego ryzyka odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych czynności. Właściciel ryzyka odpowiada za zorganizowanie prawidłowego systemu przepływu informacji pomiędzy pracownikami dotyczącego zdarzeń operacyjnych danej jednostki/komórki organizacyjnej.

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce (spisywane są na bieżące w rejestrach we wszystkich jednostkach organizacyjnych),
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,

w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka.

3) **Ryzyko płynności**

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Wiceprezes ds. Finansowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.
- 2) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności.

Komórką zarządzania „wolnymi środkami” jest Kierownik Zespołu Finansowo-Księgowego Banku.

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w następujących horyzontach czasowych:

- a) płynności krótkoterminowej (w tym śróddziennej i dziennej),
- b) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - wpływ pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów nieobciążonych,
 - testy warunków skrajnych,
 - ocenę ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
 - ocenę stopnia przestrzegania limitów.

4) **Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym**

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają:

- 1) Wiceprezes ds. handlowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej;
- 2) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzykiem stopy procentowej

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

- lukę przeszacowania;
- metodę wyniku odsetkowego;
- metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyko stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;

- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) analizy wskaźników;
- 6) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 7) wyników testów warunków skrajnych;
- 8) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

5) Ryzyko walutowe

Za obszar ryzyka walutowego w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem walutowym, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka walutowego;
- 2) Wiceprezes ds. Finansowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem walutowym, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”;
- 3) Wiceprezes ds. Handlowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem walutowym, nadzorujący pracę Oddziałów.

Zadania związane z zarządzaniem bieżącym poziomem środków oraz wyliczaniem pozycji walutowej realizuje Zespół Finansowo-Księgowy Banku.

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka walutowego zawiera m.in. dane na temat:

- struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe;
- wielkości pozycji walutowych;
- wpływu zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
- analizy wskaźników;
- wyników testów warunków skrajnych;
- stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

6) Ryzyko kapitałowe

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka kapitałowego odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- 2) poziomu uznanego kapitału;
- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- 7) realizacji planu kapitałowego

7) Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności jak również za nadzór nad działaniami komórki ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu. Zadania komórki ds. ryzyka braku zgodności sprawuje Kierownik Zespołu organizacyjno – administracyjnego.

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- a) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- b) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności obejmuje:

- 1) analizę skali, częstotliwości, powtarzalności zarejestrowanych naruszeń compliance;
- 2) ocenę realizacji skutków zastosowanych środków ograniczających ryzyko) zaleceń komórki ds. zapewnienia zgodności);
- 3) ocenę realizacji zaleceń wydanych po kontrolach zewnętrznych;
- 4) analizę wyników samooceny przeprowadzonej w ramach obszaru ryzyka operacyjnego.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają m.in.:

- 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o profilu ryzyka;
- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie;
- 4) rodzaj i wyniki przeprowadzonych monitoringów i testów zgodności.

8) **Ryzyko inwestycji**

Za obszar ryzyka inwestycji w Banku odpowiadają:

- Wiceprezes ds. Finansowych w zakresie nadzoru nad działalnością operacyjną;
- Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka inwestycji.

Zespół Finansowo – Księgowy:

- 1) przeprowadza transakcje zakupu instrumentów, zgodnie z decyzją wydaną przez Zarząd Banku;
- 2) dba o przestrzeganie zasad operacyjnych w procesie dokonywania transakcji;
- 3) dostarcza do komórki monitorującej dane potrzebne do wykonywania analiz.

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka inwestycyjnego odpowiada Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Ocena ryzyka inwestycji odbywa się odrębnie dla:

- 1) oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta;
- 2) oceny strony formalnej inwestycji.

Monitorowanie ryzyka inwestycji odbywa się poprzez:

- 1) monitorowanie zmian cen na rynku instrumentów finansowych, w które Bank zainwestował środki;
- 2) analizę zmian wyceny instrumentów;
- 3) monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej emitentów instrumentów finansowych.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka inwestycji zawiera m.in. dane na temat:

- 1) skalę zaangażowania Banku w inwestycje finansowe w podziale na poszczególne rodzaje instrumentów (miesięcznie);
- 2) informację o niezrealizowanych zyskach/stratach na instrumentach zaliczanych do aktywów dostępnych do sprzedaży (kwartalnie);
- 3) informację o poniesionych zyskach lub stratach na instrumentach zaliczanych do aktywów dostępnych do sprzedaży (kwartalnie);
- 4) informację o wyniku z operacji papierami wartościowymi, skumulowanym i w okresie od ostatniego raportu (kwartalnie);
- 5) informację o wynikach analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta instrumentu finansowego w przypadku obligacji korporacyjnych lub komunalnych (rocznie);
- 6) raport z realizacji limitów (miesięcznie);
- 7) raport z wyników testów warunków skrajnych (kwartalnie).

2.4. Zakres polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczenia ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej. Komórką odpowiedzialną za sporządzenie przedmiotowej analizy jest ZAiRB.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko zatwierdzony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem;
 - 5) wyniki testów warunków skrajnych;
6. Z zachowaniem limitów określonych w rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę swojej działalności.
7. W przypadku przekroczenia obowiązujących limitów sporządzana jest stosowna analiza, której celem jest określenie stopnia przekroczenia limitów, sytuacji która spowodowała to przekroczenie oraz sposób postępowania w celu zapobiegania przekroczeniom limitów w przyszłości. Szczegółowe zapisy dotyczące przekroczeń limitów, w tym ewentualnej akceptacji przekroczeń, znajdują się w procedurach wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem. Bank może określić limity dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ponadto w Banku wprowadzona została „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym ‘Pałuki’ w Żninie”, która ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

2.5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Oświadczenie stanowi Załącznik nr 1 niniejszego opracowania.

2.6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności (kluczowe wskaźniki i dane liczbowe)

Oświadczenie stanowi Załącznik nr 2 niniejszego opracowania.

2.7. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu, polityka rekrutacji oraz strategia różnicowania wyboru członków Zarządu

Bankiem Spółdzielczym 'Pałuki' w Żninie kieruje trzyosobowy Zarząd. Członkowie Zarządu pełnią stanowiska dyrektorskie.

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie określonym zapisami ustawy Prawo bankowe. Pozostałych członków Zarządu powołuje się na wniosek Prezesa Zarządu.

W odniesieniu do każdego kandydata na członka Zarządu, przed wyborem, dokonuje się oceny uprzedniej. Natomiast w trakcie pełnienia funkcji członka Zarządu dokonywana jest co najmniej raz w roku ocena następcza.

Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu są w stanie w sposób skuteczny i stabilny zarządzać działalnością Banku, oraz sprawować skuteczny nadzór nad zarządzaniem ryzykiem, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności zarządczych oraz czy cieszą się nieposzlakowaną opinią, a ich sytuacja osobista nie stwarza zagrożenia utraty przez Bank reputacji.

Jeżeli nie dokonano indywidualnej uprzedniej oceny osoby oceniającej, w związku z wyborem do Zarządu, należy ją wykonać następczo, w terminie nie dłuższym niż 6 tygodni licząc od daty powołania tej osoby do pełnienia funkcji członka Zarządu.

2.8. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej ('Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku spółdzielczym 'Pałuki' w Żninie).

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej opiera się na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem instrukcji sporządzania informacji zarządczej powinny pozwolić na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
- 2) informacje zarządcze w przyjętym systemie przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty,
- 3) jakość informacji oceniana jest w oparciu m.in. o badania biegłego rewidenta oraz wyniki kontroli audytu wewnętrznego sprawowanego przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Przygotowane przez odpowiedzialne osoby informacje sporządzane są w formie pisemnej i dystrybuowane osobiście adresatom informacji (Radzie Nadzorczej, Zarządowi Banku i innym).

Raporty z zakresu oceny poziomu ryzyka Banku Zarząd otrzymuje:

- w cyklach miesięcznych, w zakresie:
 - ryzyka płynności,
 - ryzyka stopy procentowej – tylko w zakresie wskaźników rentowności,
 - ryzyka kredytowego – tylko wykaz kredytów zagrożonych, analizy wypłaconych kredytów oraz zadłużenie zgodnie z art. 79 a Prawa bankowego,
- w cyklach kwartalnych, w zakresie:
 - ryzyka kredytowe,
 - ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
 - ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - analizy kredytów w restrukturyzacji i windykacji,
 - ryzyka stopy procentowej,
 - ryzyka walutowego,
 - ryzyka operacyjnego,
 - ryzyka braku zgodności,
 - adekwatności kapitałowej,

W 2019 r. Bank nie nabył żadnych instrumentów kwalifikujących się jako papier wartościowy zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem inwestycji”, dlatego nie była sporządzana informacja zarządcza w zakresie ryzyka inwestycji.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

3. Ujawnienia w zakresie funduszy własnych

3.1. Budowa funduszy własnych – opis poszczególnych instrumentów oraz wartość na dn. 31.12.2019 r.

1. Fundusze własne Banku obejmują:
 - 1) kapitał Tier I;
 - 2) kapitał Tier II.
2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:
 - 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy, po otrzymaniu odpowiedniej zgody KNF,
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”, (w tym miejscu ujmuje się 100% zysków oraz 100% strat)
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - a) wartości niematerialne i prawne wyceniona według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe¹ (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji²,

¹ Pomniejszanie nie dotyczy udziałów wzajemnych powstałych po 2011 r.

Pomniejszanie dotyczy części „wspólnej” (częścią wspólną jest kwota mniejszego udziału, jeśli są równe, to częścią wspólną jest kwota jednego lub drugiego).

Kwotę korekty Bank pomniejsza o część zamortyzowaną analogicznie do stopnia amortyzacji funduszu udziałowego.

² Z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym i u innego Uczestnika (za wyjątkiem udziałów krzyżowych).

- d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji³,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
 - h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR (aktualnie Bank nie posiada takich instrumentów),
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji⁴,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji⁵,
 - d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji⁶,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji⁷.

Bank Spółdzielczy „Pałuki” w Żninie na dzień 31.12.2019 r. nie posiada instrumentów, które kwalifikowałyby się do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II.

Strukturę funduszy własnych zaprezentowano zgodnie z przepisami Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 wg stanu na dn. 31.12.2019 r.

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		31.12.2019 r.
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	500 100,00
	W tym: instrumenty typu 1	
	W tym: instrumenty typu 2	
	W tym: instrumenty typu 3	

³ Jak w przypisie nr 2

⁴ Jak w przypisie nr 2

⁵ Jak w przypisie nr 2

⁶ Jak w przypisie nr 2

2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	20 695 971,36
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	21 196 071,36
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenia z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-59 027,00
9	Zbiór pusty w UE	
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartej na przyszłej rentowości z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	
16	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
20	Zbiór pusty w UE	
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1250% jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
24	Zbiór pusty w UE	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-59 027,00
29	Kapitał podstawowy Tier I	21 137 044,36

Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty		
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
37	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	
38	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
41	Zbiór pusty w UE	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0,00
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	21 137 044,36
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy		
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier II nie uwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	0,00
52	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
56	Zbiór pusty w UE	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	0,00
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	21 137 044,36
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	106 519 086,30
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,84 %
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,84 %

63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,84 %
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5 858 550,00
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2 662 977,00
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,00
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3 195 573,00
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,84 %
69	Nieistotne w przepisach unijnych	
70	Nieistotne w przepisach unijnych	
71	Nieistotne w przepisach unijnych	
Kwoty poniżej progu odliczeń (przed ważeniem ryzyka)		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
74	Zbiór pusty w UE	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
Pułapy stosowane do uwzględnienia rezerw w kapitale Tier II		
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 01 stycznia 2014 r. do dnia 01 stycznia 2022 r.)		
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

4. Ujawnienia w zakresie wymogów kapitałowych

4.1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 85 %.

Na datę informacji relacja wynosiła 58,99 %.

4.2. Rezultaty przeprowadzonego przez KNF Badania i Oceny Nadzorczej oraz dodatkowych wymogów kapitałowych do utworzenia, będących wynikiem przeprowadzonej oceny

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

4.3. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Poniższa tabelka przedstawia wartość aktywów ważonych ryzykiem (po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec MŚP) oraz wymóg kapitałowy wg stanu na 31.12.2019 r.

<i>L.p.</i>	<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł (po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec MŚP)</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł (8 % ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec MŚP)</i>
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00	0,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	770,76	61,66
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	43,12	3,45
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 480,84	278,47
6.	Ekspozycje detaliczne	62 433,51	4 994,68
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	17 704,13	1 416,33

8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	426,17	34,09
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
10.	Ekspozycje kapitałowe	3 148,73	251,90
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
12.	Inne pozycje	3 346,26	267,70
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe			7 308,28

4.4. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych wg stanu na 31.12.2019 r.

wyszczególnienie	Alokacja kapitału regulacyjnego (w tys. zł)	Alokacja dodatkowego kapitału (w tys. zł)
* ryzyko kredytowe	7 308	3 313
* ryzyko rynkowe	0	7
* ryzyko operacyjne	1 213	0
* ryzyko koncentracji zaangażowań	0	0
* ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	628
* ryzyko płynności	0	0
* ryzyko kapitałowe	0	0
Kapitał regulacyjny	8 521	
Kapitał wewnętrzny	12 469	
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)	19,84	
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy (w %)	13,56	

4.5. Wymogi w zakresie bufora antycyklicznego

W celu neutralizowania wpływu cyklu gospodarczego na działalność kredytową Banku, wprowadzono narzędzie ostrożnościowe – bufor antycykliczny. W czasach dobrej koniunktury (gdy notuje się wzrost akcji kredytowej) Bank musi utrzymywać zapas kapitałowy (kapitał podstawowy Tier I – CET I), po to aby w okresie niekorzystnej koniunktury (gdy działalność słabnie) móc go przeznaczyć na utrzymanie akcji kredytowej.

Wskaźnik bufora antycyklicznego obowiązuje od 01 stycznia 2016 r. i wynosi 0% do czasu zmiany jego poziomu przez MF w drodze Rozporządzenia.

5. Ujawnienia w zakresie ryzyka kredytowego

5.1. Definicja należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ryzyko kredytowe definiuje się jako ryzyko związane z brakiem zwrotu należności lub zagrożeniem braku zwrotu należności.

Bank definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji oraz nalicza odpowiednią wysokość rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz. 1589) z późniejszymi danymi oraz zgodnie z zasadami określonymi w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycje uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 zł, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowanych kwota przekracza 3 000,00 zł.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii:

1) w odniesieniu do kredytów innych niż detaliczne:

a) „poniżej standardu” – obejmujących:

- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji,
- ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których klient wykazuje (poniższe przypadki oznaczają, że po stwierdzeniu ich wystąpienia Bank zawsze dokona analizy, czy zaistniała sytuacja stwarza zagrożenie dla terminowej obsługi zadłużenia):
 - ujemny dochód dyspozycyjny rolnika/stratę netto utrzymujące się przez okres czterech kolejno następujących po sobie kwartałów lub za ostatni rok (przy monitoringu sporządzanym w okresach rocznych),
 - w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku spadek przychodów ze sprzedaży/przychodów z gospodarstwa;

b) „wątpliwe” – obejmujących:

- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu,
- ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których klient wykazuje ujemny dochód dyspozycyjny rolnika/stratę netto utrzymujące się przez okres ostatnich dwóch lat (przy monitoringu sporządzanym w okresach rocznych) (oznacza to, że po stwierdzeniu wystąpienia takiej sytuacji Bank zawsze dokona analizy, czy zaistniała sytuacja oznacza znaczne pogorszenie się sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta);
- ewentualnie przypadki, dla których analiza, o której mowa w pkt 3) lit. c) wykazała, że sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu;

c) „stracone” – obejmujących:

- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
- ewentualnie przypadki, gdy sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji,
- ekspozycje kredytów wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznanie i których majątek nie został ujawniony.

2) w odniesieniu do pożyczek i kredytów detalicznych:

- a) „stracone” – obejmujących:
- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokajanie się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznanie i których majątek nie został ujawniony.
- 3) w odniesieniu do pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych:
- a) „poniżej standardu” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy;
- b) „wątpliwe” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy;
- c) „stracone” – obejmujących:
- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznanie i których majątek nie został ujawniony,
 - ekspozycje kredytowe od klientów, którzy pozostają bez stałego źródła dochodu przez okres dłuższy niż 18 miesięcy.

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
 - 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
 - 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,
- po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

5.2. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) i średnią kwotę ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy ryzyka

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2019 r. oraz średnią kwotę ekspozycji, tj. za okres 31.12.2018 r. do 31.12.2019 r. w podziale na klasy ryzyka przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł).

<i>Lp.</i>	<i>Kategoria</i>	<i>Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)</i>	<i>Średni stan (w tys. zł)</i>
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 050,47	616,19
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 853,81	3 613,17
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	215,58	548,46
4.	Ekspozycje wobec instytucji	118 514,22	107 405,71
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 705,53	4 908,56

6.	Ekspozycje detaliczne	97 791,04	97 162,26
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	21 435,83	20 744,78
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	426,17	892,74
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
10.	Ekspozycje kapitałowe	3 148,73	2 744,43
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
12.	Inne pozycje	6 158,63	5 560,81
Razem pozycje bilansowe		256 300,01	244 197,11

Poniższa tabela przedstawia pozycje pozabilansowe w podziale na klasy ryzyka.

<i>Lp.</i>	<i>Kategoria</i>	<i>Wartość pozabilansowa na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)</i>	<i>Średni stan (w tys. zł)</i>
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00	0,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	0,00	655,39
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0,00	0,00
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 544,19	756,09
6.	Ekspozycje detaliczne	9 773,87	8 670,68
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 939,43	2 802,76
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0,00	0,00
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
10.	Ekspozycje kapitałowe	0,00	0,00
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
12.	Inne pozycje	0,00	0,00
Razem pozycje pozabilansowe		13 257,49	12 884,92

W 2019 roku nastąpiła zmiana klasyfikacji ekspozycji kredytowych w grupie ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych oraz zabezpieczonych hipotecznie.

5.3. Struktura geograficzna ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach

Bank Spółdzielczy 'Pałuki' w Żninie prowadzi swoją działalność na terenie województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz na terenie powiatów: gnieźnieńskiego i wągrowieckiego.

W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególnych gminach lub powiatach czy województwach.

5.4. Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale wg typu kontrahenta wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2019 r. (wg wartości nominalnej + zobowiązania pozabilansowe).

Lp.	Branża	wartość (w tys. zł)
1.	Administracja publiczna i obrona narodowa	3 853,46
	należności normalne	3 853,46
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
2.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	84 492,44
	należności normalne	80 695,15
	należności pod obserwacją	1 415,50
	należności zagrożone	2 381,79
3.	Budownictwo	4 662,99
	należności normalne	2 514,95
	należności pod obserwacją	452,69
	należności zagrożone	1 695,35
4.	Handel hurtowy i detaliczny	5 756,79
	należności normalne	5 519,19
	należności pod obserwacją	25,59
	należności zagrożone	212,01
5.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	910,22
	należności normalne	910,22
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
6.	Przetwórstwo przemysłowe	2 747,13
	należności normalne	2 446,30
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	300,83
7.	Transport i gospodarka magazynowa	4 591,54
	należności normalne	4 258,72
	należności pod obserwacją	15,83
	należności zagrożone	316,99
8.	Energetyka	81,88
	należności normalne	81,88
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
9.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 524,51
	należności normalne	3 524,51
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
10.	Górnictwo i wydobywanie	1 091,24
	należności normalne	1 091,24
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
11.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	820,55
	należności normalne	820,49
	należności pod obserwacją	0,00

	należności zagrożone	0,06
12.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne	751,00
	należności normalne	751,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
13.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,16
	należności normalne	0,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,16
14.	Edukacja	0,02
	należności normalne	0,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,02
Razem zaangażowanie w sektor finansowy, niefinansowy i budżetowy		113 283,93

W powyższej tabeli nie są ujęte należności Banku od osób fizycznych (29 525,63 tys. zł). Łączna wartość należności Banku na dzień 31.12.2019 r. wynosiła 142 809,56 tys. zł.

Poniżej przedstawiono zaangażowanie Banku według typów kontrahenta na dzień 31.12.2019r. (wg wartości nominalnej + zobowiązania pozabilansowe).

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość (w tys. zł)
SEKTOR FINANSOWY		123 827,13
1.	Banki	122 916,91
	należności normalne	122 916,91
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
2.	Inne podmioty sektora finansowego	910,22
	należności normalne	910,22
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
SEKTOR NIEFINANSOWY		138 045,95
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
	należności normalne	0,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	7 527,22
	należności normalne	7 227,22
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	300,00
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	16 559,13
	należności normalne	13 647,42
	należności pod obserwacją	544,41
	należności zagrożone	2 367,30
4.	Rolnicy indywidualni	83 974,95

	należności normalne	80 369,96
	należności pod obserwacją	1 365,21
	należności zagrożone	2 239,78
	Osoby prywatne	29 525,62
5.	należności normalne	29 160,33
	należności pod obserwacją	16,59
	należności zagrożone	348,70
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	459,03
6.	należności normalne	458,84
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,19
SEKTOR BUDŻETOWY I JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO		3 853,47
	należności normalne	3 853,47
1.	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
RAZEM ZAANGAŻOWANIE BANKU		265 726,55

5.5. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco (ze względu na brak możliwości podziału na klasy ryzyka przedstawiono wg typu kontrahenta):

Termin zapadalności / typ kontrahenta	do 1 miesiąca	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 miesięcy - 1 rok	1 rok - 2 lata	2 - 5 lat	5 - 10 lat	10 - 20 lat	powyżej 20 lat	
1. Sektor finansowy	90 589	23 000	0	9 000	267	0	643	0	0	
2. Sektor niefinansowy	13 031	519	1 188	2 116	5 154	30 160	29 350	30 307	12 963	
* przedsiębiorstwa	1 365	0	300	90	359	605	141	467	0	
* gospodarstwa domowe	11 666	519	888	2 018	4 795	29 247	29 067	29 840	12 963	
* instytucje niekomercyjne	0	0	0	8	0	308	142	0	0	
3. Sektor rządowy i samorządowy	1 235	0	0	0	800	1 220	0	0	0	
Razem	252 142 tys. zł	104 855	23 519	1 188	11 116	6 221	30 760	31 213	30 307	12 963

5.6. Struktura ekspozycji zagrożonych dla istotnych branż

Struktura ekspozycji zagrożonych dla istotnych branż (przyjmuje się że jest to branża która zawiera co najmniej 2 % łącznej wartości analizowanych w Banku branż oraz ekspozycje zagrożone osób prywatnych) na dzień 31.12.2019 r. przedstawiała się następująco:

Branża	wartość (w tys. zł)
Administracja publiczna i obrona narodowa	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	0,00
Kredyty zagrożone	0,00

Rezerwy celowe i odpisy	0,00
Prowizja ESP	0,00
Odsetki	0,00
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	1 758,98
Kredyty zagrożone	2 381,79
Rezerwy celowe i odpisy	755,83
Prowizja ESP	24,53
Odsetki	157,55
Budownictwo	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	284,53
Kredyty zagrożone	1 695,35
Rezerwy celowe i odpisy	1 534,80
Prowizja ESP	0,00
Odsetki	123,98
Handel hurtowy i detaliczny	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	75,75
Kredyty zagrożone	212,01
Rezerwy celowe i odpisy	137,15
Prowizja ESP	2,61
Odsetki	3,50
Przetwórstwo przemysłowe	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	0,34
Kredyty zagrożone	0,83
Rezerwy celowe i odpisy	0,83
Prowizja ESP	0,00
Odsetki	0,34
Transport i gospodarka magazynowa	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	187,66
Kredyty zagrożone	316,99
Rezerwy celowe i odpisy	136,20
Prowizja ESP	9,03
Odsetki	15,90
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	0,00
Kredyty zagrożone	0,00
Rezerwy celowe i odpisy	0,00
Prowizja ESP	0,00
Odsetki	0,00

Poniżej przedstawiono poziom ekspozycji zagrożonych osób prywatnych na dzień 31.12.2019r.

Osoby prywatne	
Należności zagrożone (wartość bilansowa netto)	85,03
Kredyty zagrożone	348,70
Rezerwy celowe i odpisy	275,77
Prowizja ESP	3,00
Odsetki	15,10

5.7. Kwoty ekspozycji zagrożonych – przedstawione oddzielnie, obejmuje kwoty korekt wartości i rezerw wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Kategoria należności	Kwota ekspozycji (kapitał + odsetki) (w tys. zł)	Korekty wartości - prowizja ESP (w tys. zł)	Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące (w tys. zł)
1. Należności poniżej standardu	2 343,78	27,42	466,23
* sektor finansowy	0,00	0,00	0,00
* sektor niefinansowy	2 343,78	27,42	466,23
* sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00
2. Należności wątpliwe	109,61	1,42	54,10
* sektor finansowy	0,00	0,00	0,00
* sektor niefinansowy	109,61	1,42	54,10
* sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00
3. Należności stracone	2 802,93	10,33	2 320,55
* sektor finansowy	0,00	0,00	0,00
* sektor niefinansowy	2 802,93	10,33	2 320,55
* sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00
Razem	5 256,32	39,17	2 840,88

5.8. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Rezerwy celowe i odpisy na odsetki zaklasyfikowane do poszczególnych kategorii tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymagalnego poziomu rezerw / odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów:

- 20 % - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50 % - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100 % - w przypadku kategorii „stracone”.

Poniższa tabela przedstawia stan rezerw celowych, odpisów na odsetki i prowizji ESP na początek i koniec roku obrotowego 2019 (w tys. zł)

Kategoria	Saldo początkowe (w tys. zł)			Saldo końcowe (w tys. zł)		
	rezerwy celowe	odpisy na odsetki	Prowizja ESP	rezerwy celowe	odpisy na odsetki	Prowizja ESP
Poniżej standardu	38,01	0,63	2,65	461,95	4,28	27,42
Wątpliwa	58,85	0,20	1,48	53,86	0,24	1,42
Stracona	2 085,43	297,36	16,56	2 027,28	293,27	10,33
Razem	2 182,29	298,19	20,69	2 543,09	297,79	39,17

Zmiany w roku 2019 r. w odniesieniu do rezerw celowych i odpisów na odsetki przedstawia poniższa tabela.

Kategoria	Saldo początkowe rezerw celowych i odpisów na odsetki (w tys. zł)	Zwiększenie (utworzenie)	Zmniejszenie (rozwiązanie)	Saldo końcowe rezerw celowych i odpisów na odsetki (w tys. zł)
Poniżej standardu	38,64	428,71	1,12	466,23

Wątpliwa	59,05	0,05	5,00	54,10
Stracona	2 382,78	115,20	177,51	2 320,47
Razem	2 480,47	543,96	183,63	2 840,80

W 2019 r. nie dokonano spisania należności na zobowiązania pozabilansowe.

6. Ujawnienia w zakresie stosowania technik ograniczających ryzyko kredytowe

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie.

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Banku stosuje się w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania ich naliczania:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (wartość nominalna) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych</i> <i>tys. zł</i>
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	283,31
Hipoteka na nieruchomości mieszkaniowej	807,00

- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia

Jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego to Bank może uwzględniać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

Bank stosuje rzeczywistą lub nierzeczywistą ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń.

Ochrona kredytowa rzeczywista oznacza, że w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, niewypłacalności, upadłości lub innego dotyczącego kontrahenta zdarzenia kredytowego określonego w transakcji, Bank może upłynnić, dokonać transferu, przejąć lub zatrzymać zabezpieczenie.

W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej strona trzecia umowy zobowiązuje się do zapłacenia określonej kwoty, w przypadku powstania niewypłacalności dłużnika. Metoda uproszczona ujmowania zabezpieczeń oznacza, że w przypadku ochrony kredytowej rzeczywistej, rezydualny termin rozliczenia ochrony kredytowej nie może być krótszy od rezydualnego terminu zapadalności ekspozycji.

7. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji wiarygodności kredytowej (ECAI)

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI tylko na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

8. Ujawnienia w zakresie ryzyka rynkowego

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 7 tys. zł.

9. Ujawnienia w zakresie ryzyka operacyjnego

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego (BIA).

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1 213 tys. zł.

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystaniu narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

W 2019 r. zarejestrowano łącznie 333 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat rzeczywistych 15 476,34 zł (z czego odzyskano 8 076,68 zł).

Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony.

Ilość zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2019 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

<i>Kategoria zdarzenia</i>	<i>Ilość w szt.</i>
1. Oszustwa wewnętrzne	0
2. Oszustwa zewnętrzne	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0
6. Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	30
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	303

W 2019 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

10. Ujawnienia w zakresie ekspozycji kredytowych

Ekspozycje kapitałowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2018 r.

rodzaj ekspozycji	wartość bilansowa w tys. zł	cel nabycia
Akcje SGB-Bank S.A.	1 870,50	przyczyna strategiczna
Spółdzielczy System Ochrony SGB	1,00	przyczyna strategiczna

W portfelu Banku na dzień 31.12.2019 r. znajduje się 18 705 szt. akcji Banku Zrzeszającego SGB-Banku S.A. w Poznaniu w kwocie 1 870,50 tys. zł o wartości nominalnej 100 zł za sztukę.

Bank posiada również 1 akcję Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB o wartości 1 tys. zł.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na 31.12.2019 r.:

rodzaj ekspozycji	wartość bilansowa w tys. zł	cel nabycia
Bankowe papiery wartościowe SGB-Bank S.A.	1 268,00	przyczyna strategiczna

Bank posiada 1 268 szt. Bankowych Papierów Wartościowych serii F, wyemitowanych przez SGB-Bank S.A. o łącznej wartości nominalnej 1 268 tys. zł.

Zgodnie z przyjętą w Banku Polityką rachunkowości wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonuje się według zasad określonych w ustawie, z uwzględnieniem zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, przepisów rachunkowości zabezpieczeń oraz następujących zasad:

- 1) **aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy** - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem, że zobowiązanie, które ma zostać rozliczone przez przekazanie instrumentu kapitałowego, którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, bank wycenia według zamortyzowanego kosztu;
- 2) **kredyty i pożyczki oraz inne należności banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu** - bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej;
- 3) **aktywa finansowe dostępne do sprzedaży** - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny bank ujmuje odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki bank ujmuje w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy bank ujmuje w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu; w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących;
- 4) **aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności** - bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 5) **akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych** - bank wycenia według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących,
- 6) **akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych, które bank przeznacza do sprzedaży** - bank wycenia w wartości bilansowej albo w wartości godziwej, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z uwzględnieniem oszacowanych przez bank kosztów sprzedaży,
- 7) **aktywa przejęte za długi** - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki wyceny zalicza odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych; w przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy,
- 8) **zobowiązania finansowe** - które nie zostały zakwalifikowane do aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 9) **zobowiązania finansowe powstałe w wyniku utrzymania przez bank zaangażowania w przeniesionych aktywach finansowych** lub powstałe w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, a których nie wyłączono z bilansu, bank wycenia:
 - a) według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest według tej metody,
 - b) w wartości godziwej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest według tej metody.

11. Ujawnienia w zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną w zakresie wskaźników rentowności, natomiast kwartalną przy wykorzystaniu następujących metod:

- a) lukę przeszacowania;
- b) metodę wyniku odsetkowego;
- c) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- d) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w związku z dokonywaną oceną potencjalnego wpływu na sytuację finansową Banku dużych zmian parametrów rynkowych lub zmian w profilu ryzyka Banku. Stanowią one narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów Banku w sytuacjach niekorzystnych.

Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:

- 1) zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływu na wynik finansowy;
- 2) zmiany stóp procentowych i ich wpływ na wartość zaktualizowaną kapitału przy następujących założeniach:
 - a. równoległego przesunięcia krzywej dyskontowej zero kuponowej o +/- 200 p.b.,
 - b. równoległego przesunięcia krzywej dyskontowej zero kuponowej o +/- 200 p.b.,
 - c. równoległego wzrostu krzywej dyskontowej zero kuponowej o 250 p. b.,
 - d. równoległego spadku krzywej dyskontowej zero kuponowej o 250 p.b.,
 - e. spadku krzywej dyskontowej zero kuponowej dla krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) o 350 p.b. i wzrostu krzywej dyskontowej zero kuponowej dla długoterminowych stóp procentowych (powyżej 1 roku) o 150 p.b.,
 - f. wzrostu krzywej dyskontowej zero kuponowej dla krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) o 350 p.b. i spadku krzywej dyskontowej zero kuponowej dla długoterminowych stóp procentowych (powyżej 1 roku) o 150 p.b.,
 - g. spadku krzywej dyskontowej zero kuponowej dla krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) o 350 p.b.,
 - h. wzrostu krzywej dyskontowej zero kuponowej dla krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) o 350 p.b.

W przypadku spadku stóp o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy zmniejszy się o 2 161 tys. zł, natomiast przy założeniu, że stopy procentowe wzrosną o 200 p. b. wynik odsetkowy wzrośnie o 2 016 tys. zł.

Na dzień 31.12.2019 r. wrażliwość wartości ekonomicznej Banku wynikająca ze wzrostu stóp procentowych o 200 p. b. wynosi 282 tys. zł, co stanowi 1,34 % funduszy własnych, przy spadku stóp o 200 p. b. (-) 249 tys. zł.

Łączna zmiana wartości ekonomicznej i wyniku odsetkowego w przypadku wzrostu bądź spadku stóp procentowej w odniesieniu do funduszy własnych:

zmiana	zmiana wyniku odsetkowego	zmiana wartości ekonomicznej Banku	łączna zmiana	% funduszy własnych
200 p. b.	2 016	282	2 298	10,87 %
(-) 200 p. b.	(-) 2 160	(-) 249	(-) 2 409	(-) 11,40 %

W procesie szacowania kapitału wewnętrzny Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej, które na 31.12.2019 r. było istotne. Utworzony kapitał wewnętrzny wyniósł 628 tys. zł.

12. Ujawnienia w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowisko kierownicze

12.1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Bank realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz

szczególowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, wprowadził „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym ‘Pałuki’ w Żninie”.

Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej z § 29 ust. 2 Rozporządzenia, tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

W myśl ww. Polityki stanowiska kierownicze to stanowiska pracy zajmowane przez osobę, której działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, a konkretnie członków Zarządu.

12.2. Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń – główne parametry.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:

- 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, a także, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Regulaminu wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego „Pałuki” w Żninie;
- 2) składniki zmienne – premię roczną

Rada Nadzorcza Banku raz w roku, po zakończeniu roku obrachunkowego nie później niż do 30 czerwca następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, dokonuje oceny efektów pracy członków Zarządu.

Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.

Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto – nie niższym niż 80 % zaplanowanego poziomu;
- 2) zwrotu z aktywów (ROA) – nie niższym niż 80 % zaplanowanego poziomu;
- 3) wskaźnika należności zagrożonych – nie wyższym niż 5%;
- 4) współczynnika wypłacalności – nie niższym niż określonym w Strategii zarządzania ryzykiem;
- 5) wskaźnika płynności LCR – nie niższym niż określonym przepisami zewnętrznymi.

12.3. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.

Stale składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.

Bank może zastosować wyższy stosunek zmiennych składników wynagrodzeń do stałych składników wynagrodzeń, jednak nie wyższy niż 200%, na zasadach określonych w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia.

Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych.

Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu ustalana jest w wysokości 10% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 10% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie

uchwały o przyznania premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.

Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku nieobecności członka Zarządu w okresie podlegającym ocenie trwającej dłużej niż 6 m-cy.

12.4. Zbiorcze informacje ilościowe.

Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2019 wyniosła:

- 495 273,28 zł – wynagrodzenie stałe,
- 57 780,20 zł – premia roczna wypłacona w 2019 r.,
- 44 800,00 zł – odprawa emerytalna

Stosunek zmiennych składników wynagrodzeń członków Zarządu do stałych w 2019 r. wynosił 20,71 %.

Utworzona w 2019 r. rezerwa na premię do wypłacenia w 2020 r. wynosiła 38 500,00 zł.

Polityka zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze nie przewiduje wynagrodzeń z odroczoną wypłatą (z podziałem na część już przyznaną i jeszcze nie przyznaną).

Wypłata premii rocznej ze względu na jej nieznaczną wielkość następuje jednorazowo po dokonaniu pozytywnej oceny za dany okres.

W roku 2019 nie nastąpiły zmiany w zatrudnieniu członków Zarządu.

13. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności i pozycji płynnościowej

13.1. Kwestie organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w pkt 2.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - Kierownik Zespołu Finansowo - Księgowego odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85 % pasywów ogółem.

Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,

- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

13.2. Zakres ujawnień ilościowych

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M3)	3,00	Min 1,00
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktyw o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4)	1,58	Min 1,00
Wskaźnik LCR	49,28 %	80%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	-64 995	-4 187	-31 664
Luka bilansowa skumulowana	-164 910	-69 182	-100 846
Luka prosta (z pozabilansem)	-75 298	-4 751	-32 518
Luka skumulowana(z pozabilansem)	-184 980	-80 049	-112 566

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	0,00	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	0,00	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	170 186,20	w sytuacji awaryjnej w ciągu 2 dni
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	793 060,64	w sytuacji awaryjnej w ciągu 2 dni

13.3. Zakres ujawnień jakościowych

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i samorządowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,

- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 4) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 5) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 6) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 8) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 9) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznaných linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
 - e) przyrost depozytów.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,

- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- 4) poziomu aktywów nieobciążonych;
- 5) analizy wskaźników płynności;
- 6) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- 7) wyników testów warunków skrajnych;
- 8) stopnia przestrzegania limitów.

14. Ujawnienia w zakresie aktywów obciążonych

Bank nie posiada aktywów obciążonych.

Aktywa					
		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	0,00		0,00	
030	Instrumenty kapitałowe	0,00	0,00	0,00	0,00
040	Dłużne papiery wartościowe	0,00	0,00	0,00	0,00
120	Inne aktywa	0,00		0,00	
Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>		
		010	040		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	0,00	0,00		
150	Instrumenty kapitałowe	0,00	0,00		
160	Dłużne papiery wartościowe	0,00	0,00		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0,00	0,00		
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0,00	0,00		
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					

		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	0,00	0,00
Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne			

15. Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22 aa ustawy Prawo Bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22 aa Prawa bankowego, w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonania tych obowiązków.

16. Ujawienia w zakresie dźwigni finansowej

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału TIER I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Wskaźnik dźwigni na 31.12.2019 r. wynosił:

	31.12.2019 r.
Kapitał TIER I w pełni wprowadzona definicja	21 137 044
Kapitał TIER I - definicja przejściowa	21 137 044
Aktywa wg wartości bilansowej i zobowiązania pozabilansowe udzielone	261 260 159
wskaźnik dźwigni - kapitał TIER I w pełni wprowadzona definicja	8,09 %
wskaźnik dźwigni - kapitał TIER I definicja przejściowa	8,09 %

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank ustala limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 3,30 %.

W Banku nie występowało ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej i nie zachodzi potrzeba podejmowania działań korygujących plan działań biznesowych.

17. Ujawienia w zakresie funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. na drugą linię obrony składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie (ZAiRB; IOD),
- 2) komórka do spraw zgodności.
3. na trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka zgodności.

Sporządził:

Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych – P.Tańska

Żnin, dnia 14.07.2020 r.